

Úmluva
Rady Evropy
**o potírání
obchodu
s lidmi**

Monitorovací
mechanismus

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

JAKÉ JSOU CÍLE ÚMLUVY?

■ Úmluva Rady Evropy o potírání obchodu s lidmi, jež vstoupila v platnost 1. února 2008, má za cíl bránit obchodování s lidskými bytostmi, chránit jeho oběti a stíhat pachatele. Vztahuje se na veškeré formy tohoto obchodování (v rámci jednoho státu i přes hranice, ve spojitosti s organizovaným zločinem i samostatně) a pokrývá veškeré jeho oběti (ženy, muže i děti), stejně jako veškeré formy vykořisťování. Úmluva rovněž zahrnuje opatření k podpoře partnerských vztahů s občanskou společností a mezinárodní spolupráce.

■ Hlavní přidaná hodnota této úmluvy spočívá v jejím zaměření na lidská práva a ochranu obětí. Úmluva definuje obchod s lidmi jakožto porušování lidských práv a útok na důstojnost a integritu lidské bytosti. To znamená, že úřady každého státu budou povolány k zodpovědnosti, pokud zůstanou nečinné při potírání obchodování, ochraně obětí a efektivním vyšetřování jednotlivých případů.

■ Obchodování s lidskými bytostmi je celosvětový fenomén, který nezná hranic, tato úmluva je tudíž relevantní pro všechny státy světa a všechny státy k ní mohou přistoupit.

JAK JE UPLATŇOVÁNÍ ÚMLUVY MONITOROVÁNO?

Úmluva zřídila nezávislý monitorovací mechanismus umožňující hodnotit, jak jsou její jednotlivá ustanovení uplatňována v praxi. Tento monitorovací mechanismus, jenž je pokládán za jednu z nejsilnějších stránek úmluvy, spočívá na dvou pilířích: Expertní skupině pro potírání obchodu s lidmi (anglická zkratka GRETA - Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings) a Výboru smluvních stran.

Co je GRETA?

Expertní skupina pro potírání obchodu s lidmi GRETA je zodpovědná za vyhodnocování implementace Úmluvy v zemích, jež ji ratifikovaly. Orgán se skládá z 15 nezávislých a nestranných odborníků ze signatářských zemí. Ti zastupují různé profese (právníci, policejní složky, psychologové, lékaři, představitelé nevládních organizací atd.). Jsou vybíráni na základě svých profesních zkušeností v oblastech, spadajících pod úmluvu. Jejich mandát je čtyřletý, jednou obnovitelný.

Jakým způsobem GRETA při monitorování postupuje?

■ Monitorovací činnost GRETA se odehrává v cyklech. Na počátku každého cyklu definuje ustanovení Úmluvy, jež hodlá sledovat a určí nejvhodnější způsob vyhodnocení.

■ V průběhu samotného monitorování GRETA využívá nejrůznější metody sběru informací. V prvé řadě zašle úřadům dané země dotazník. Informace získané z odpovědí pak analyzuje a je-li to nutné, vyžádá si pro vysvětlení či doplnění odpovědí další informace.

■ Kromě dotazníku GRETA v dotyčné zemi také uskuteční návštěvu. Podobné návštěvy umožní vést podrobné diskuse se státními úředníky, policisty, státními zástupci, členy parlamentu a dalšími relevantními aktéry.

■ Tyto evaluační návštěvy představují rovněž příležitost navštívit zařízení, kde je obětí obchodu s lidmi poskytována pomoc. GRETA tudíž může požádat o návštěvu krizových center nebo azylových domů, jež pro tyto oběti zřizují veřejné orgány nebo nevládní organizace, dále pak centra pro neoprávněně pobývající migranty nebo žadatele o azyl, hraniční přechody nebo nemocnice. Podobné návštěvy umožňují zkontrolovat, do jaké míry jsou opatření činěná při naplňování úmluvy účinná.

ROLE OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

— Důležitým zdrojem informací je občanská společnost. V průběhu svých evaluačních návštěv se GRETA účastní schůzek se zástupci nevládních organizací a dalšími představiteli občanské společnosti (například odborů, právnických komor, vysokých škol), kteří se podílejí na činnosti zaměřené proti obchodu s lidmi. GRETA se může rozhodnout, že svůj dotazník či jakoukoli jinou žádost o informace zašle nevládním organizacím a dalším členům občanské společnosti, kteří mají přístup ke spolehlivým zdrojům informací a jsou schopní tyto informace náležitě prověřit.

ZPRÁVY GRETA

— Evaluační zprávy, jež v jednotlivých zemích GRETA pořizuje, obsahují analýzu situace v jednotlivých zemích z hlediska kroků, jež jsou činěny pro potírání obchodu s lidmi, a také návrhy, jak posílit naplňování úmluvy. Zprávy jsou připravovány v duchu spolupráce a jejich smyslem je napomoci státům v jejich snažení.

— Návrhy evaluačních zpráv zkoumá GRETA na svém plenárním zasedání. Návrhy jsou poté zaslány dotyčným vládám k vyjádření, jež pak GRETA zohlední při sepisování své závěrečné zprávy. Ta je následně předána dotčeným institucím, jež jsou vyzvány k podání jakýchkoli závěrečných připomínek. GRETA pak tuto zprávu i s úplným vyjádřením zmíněných úřadů zveřejní.

VÝBOR SMLUVNÍCH STRAN ÚMLUVY

— Druhý pilíř monitorovacího mechanismu, Výbor smluvních stran, se skládá ze zástupců jednotlivých zemí, které Úmluvu ratifikovaly. Na základě zpráv, jež pořídila GRETA, pak může Výbor smluvních stran přijmout doporučení adresovaná jednotlivým zemím ohledně opatření, jež by bylo záhodno učinit k naplnění závěrů GRETA.

OD MONITOROVÁNÍ PO POMOC PŘI IMPLEMENTACI ÚMLUVY

■ Monitorovací činnost, vyvíjená v rámci Úmluvy Rady Evropy o potírání obchodu s lidmi, přináší trojí užitek:

- ▶ hodnotí a napomáhá dosáhnout souladu s obsáhlými povinnostmi, jež z Úmluvy vyplývají;
- ▶ poskytuje jednotlivým zemím poradenství na míru při překonávání překážek;
- ▶ představuje fórum pro mezinárodní spolupráci, kde je možné sdílet informace a příklady dobré praxe, eventuelně pak mezinárodní společnosti upozorňovat na jakékoli nové trendy a stimulovat tak společnou činnost zaměřenou na prevenci a řešení problémů.

■ Výsledky monitorování jsou k dispozici on line a odkazují se na ně všichni ti, kteří se na boji proti obchodu s lidmi podílejí. Rada Evropy taktéž podporuje vlády při implementaci Úmluvy a těch doporučení, jež jsou výsledkem zmíněného monitorovacího procesu.

Pro kontakty a další informace

Sekretariát Úmluvy Rady Evropy o potírání obchodu
s lidmi (GRETA a Výbor smluvních stran)

Rada Evropy / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Francie / France

E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking